

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT **MICROBIOLOGIA**

Coordinació: TORRES GRIFO, MERCE

Any acadèmic 2017-18

Informació general de l'assignatura

Denominació	MICROBIOLOGIA			
Codi	102214			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Ciència i Tecnologia d'Aliments	1	TRONCAL	Presencial
Nombre de crèdits ECTS	6			
Grups	1GG,2GM,4GP			
Crèdits teòrics	3.6			
Crèdits pràctics	2.4			
Coordinació	TORRES GRIFO, MERCE			
Departament/s	TECNOLOGIA D'ALIMENTS			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	Hores presencials: 60 Hores no presencials: 90			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català: 90 Anglès: 10			
Horari de tutoria/lloc	MERCÈ TORRES GRIFO Centre ETSEA Departament: TECNOLOGIA D'ALIMENTS Despatx: 2.3.03 Horari consulta: A determinar Telèfon: 973702919			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits	Horari de tutoria/lloc
SALA MARTI, NURIA	nsala@tecal.udl.cat	4	
TORRES GRIFO, MERCE	mtorres@tecal.udl.cat	8,4	

Informació complementària de l'assignatura

L'assignatura de Microbiologia està inclosa en els mòduls de formació bàsica del títol de Grau en Ciència i Tecnologia d'Aliments; concretament en el de Ciències Bàsiques. Els coneixements i habilitats adquirits al llarg d'aquesta assignatura seran els fonaments per poder assolir els objectius d'aprenentatge de les assignatures Microbiologia i Parasitologia d'Aliments, Higiene d'Aliments i Pràctiques de Microbiologia, Parasitologia i Higiene que es realitzaran durant el segon curs del Grau; així com de l'assignatura Gestió de la Qualitat i Seguretat Alimentària de quart curs.

Requisits per cursar-la

Prerequisits: cap

Corequisits: Biologia

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Ser conscient de la constant presència, en el nostre entorn, dels éssers microscòpics.
- Diferenciar els integrants del món microbià i comparar les distintes organitzacions cel·lulars
- Habituar-se a les rutines dels laboratoris de microbiologia
- Observar, diferenciar i recomptar microorganismes
- Utilitzar les principals tècniques de cultiu microbià
- Definir el creixement microbià i justificar els paràmetres que l'influencien
- Explicar la reproducció bacteriana i determinar els mecanismes de variabilitat genètica en els procariotes
- Reconèixer els principis bàsics de la tecnologia del DNA recombinant. Identificar els dispositius necessaris pel clonatge
- Integrar les bases de la classificació bacteriana
- Especificar els arqueobacteris i eubacteris més relacionats amb la microbiologia d'aliments i microbiologia industrial
- Distingir els principals fongs relacionats amb la micologia d'aliments i microbiologia industrial
- Descriure les partícules subcel·lulars amb capacitat de produir patologies
- Expressar el concepte de mort microbiana i aplicar agents físic i químics en el control microbià.

Competències

Competències generals

CG1: Que els estudiants hagin demostrat posseir i comprendre coneixements de la base de la educació secundària general a un nivell que, si bé es recolza en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquesta àrea.

CG2: Que els estudiants sàpiguen aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que acostumen a demostrar-se mitjançant l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins del seu àrea d'estudi.

CG3: Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

CG4: Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

CG6: Analitzar situacions concretes, definir problemes, prendre decisions i implementar plans d'actuació en la recerca de solucions.

CG7: Interpretar estudis, informes, dades i analitzar-les numèricament.

CG8: Seleccionar i fer anar les fonts d'informació escrites i informatitzades disponibles relacionades amb l'activitat professional.

CG9: Utilitzar les eines informàtiques i de la comunicació existents com a suport pel desenvolupament de la seva activitat professional (competència estratègica UdL)

CG10: Treballar sol i en equip multidisciplinar.

CG11: Entendre i expressar-se en la terminologia adient.

CG12: Presentar correctament informació de forma oral i escrita (competència estratègica UdL) CG20: Respectar els drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones, la promoció dels Drets Humans i els valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics.

CG13: Discutir i argumentar en fòrums diversos.

CG17: Analitzar i valorar les implicacions socials i ètiques de l'activitat professional.

CG18: Tenir un esperit crític i innovador.

CG19: Analitzar i valorar les implicacions mediambientals en la seva activitat professional.

CG20: Respectar els drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones, la promoció dels Drets Humans i els valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics.

Competències específiques

Ciències bàsiques

CE3: Conèixer i saber aplicar els fonaments de la Biologia i de la Fisiologia humana necessaris pel desenvolupament d'altres disciplines i de les activitats pròpies de la professió.

CE5: Conèixer els processos bàsics d'un laboratori i saber utilitzar equips, fer anar reactius, complir condicions de seguretat i elaborar informes.

CE6: Saber plantejar i resoldre problemes aplicant correctament els conceptes adquirits a situacions concretes.

Seguretat alimentària

CE34: Conèixer la microbiologia i parasitologia dels aliments i les implicacions microbianes en la higiene i seguretat alimentària.

CE40: Utilitzar les tècniques de anàlisi microbiològica d'aliments.

CE41: Realitzar analítiques químiques, físiques, microbiològiques i sensorials d'avaluació d'aliments.

Continguts fonamentals de l'assignatura

TEMA 1. NAIXEMENT DE LA MICROBIOLOGIA

Descobriments del món microbià. Concepte de Microbiologia. Generació espontània *versus* biogènesi. Teoria microbiana de la malaltia. Diversitat microbiana. Desenvolupament de tècniques i procediments de laboratori. Disciplines més importants.

TEMA 2. VISIÓ GENERAL DEL MÓN MICROBIÀ

Elements de l'estructura cel·lular i vírica. Cèl·lula procariota i eucariota. Diversitat en els procariotes. L'arbre de la vida.

TEMA 3. MORFOLOGIA I ESTRUCTURA DELS BACTERIS

Forma i ordenament. Membrana i paret cel·lular. Càpsula, flagels, pels i beines. El citoplasma bacterià i estructures que conté.

TEMA 4. ENDÒSPORA BACTERIANA.

Introducció. Procés d' esporulació i estructura de l'endòspora. Propietats de les endòspores. Germinació.

TEMA 5. NUTRICIÓ I CULTIU MICROBIÀ

Nutrició bacteriana. Requeriments nutricionals: nutrients i factors orgànics de creixement. Funcions de l'oxigen en la nutrició. Categories nutricionals dels bacteris. Medis bacteriològics. Preparació de medis de cultiu. Ambient no nutritiu.

TEMA 6. CREIXEMENT BACTERIÀ

Definició de creixement. Mesura de creixement. Naturalitat i expressió matemàtica del creixement. Diauxia. Cultiu discontinu: fases de creixement. Cultiu continu de microorganismes: quimiostat.

TEMA 7. GENÈTICA BACTERIANA

Característiques del DNA bacterià. Replicació, transcripció i traducció. Definició de gen. Mutació. Agents mutàgens. Mecanismes de reparació del DNA. Utilització pràctica de la mutagènesi.

TEMA 8. TRANSFERÈNCIA DE GENS EN ELS BACTERIS.

Importància de la transferència gènica en els bacteris. *Transformació*: Descobriment. Identificació del factor transformant. Models de transformació. *Conjugació*: Descobriment. El factor F. Recombinació d'alta freqüència (hfr). Integració del factor F en el cromosoma; desintegració. F-ducció. *Transducció*: transducció generalitzada i especialitzada.

TEMA 9. TECNOLOGIA DEL DNA RECOMBINANT

Conceptes previs. El clonatge. Dispositius necessaris pel clonatge. Enzims de restricció. Lligases. Vectors de clonatge: plasmidis, fag lambda, còsmids. Genoteques. Característiques del segment a clonar. La tècnica de la PCR.

TEMA 10. TAXONOMIA MICROBIANA

Taxonomia clàssica. Taxonomia molecular. Jerarquia dels taxons. El concepte d'espècie en microbiologia. Nomenclatura i manual de Bergey. Principals grups taxonòmics relacionats amb la higiene, microbiologia d'aliments y microbiologia industrial.

TEMA 11. ARCHAEA

Visió filogenètica dels arqueobacteris. Halòfils extrems. Metàngens. Hipertermòfils.

TEMA 12. BACTERIA: PROTEOBACTERIS

Pseudomonas i grup de les pseudomones. Bacteris de l'àcid acètic. Enterobacteris. *Vibrio* i *Photobacterium*. *Campylobacter* i *Helicobacter*.

TEMA 13. BACTERIA: GRAM POSITIUS

Bacteris grampositius esporulats: *Bacillus* i *Clostridium*. Bacteris de l'àcid làctic. *Listeria monocytogenes*. Bacteris grampositius amb elevat contingut de G+C: corineformes i bacteris de l'àcid propiònic, *Mycobacterium*, *Streptomyces* i altres actinomicets, *Bifidobacterium*.

TEMA 14. FONGS

Llevats i floridures. Morfologia. Reproducció. Fisiologia. Classificació: gèneres importants.

TEMA 15. VIRUS

Descobriment dels virus filtrables. Propietats generals dels virus. Virió: àcid nuclèic i càpside, altres estructures. Criteris de classificació. Creixement i quantificació. Replicació vírica. Bacteriòfags virulents i atemperats. Retrovirus.

TEMA 16. VIROIDS I PRIONS

Malalties causades per viroids i prions. Naturalesa química. Possibles mecanismes de reproducció.

		Objectius	Hores	Treball alumne	Hores	Hores	Hores
Lliçó magistral	Classe magistral (Aula. Grup gran)	Explicació dels principals conceptes	31	Estudi: Conèixer, comprendre i sintetitzar coneixements	45	4	80/3.2
Aprenentatge cooperatiu	Classe participativa (Aula. Grup gran)	Autoaprenentatge i transmissió de coneixements.	5	Aprendre a resoldre problemes i casos	16		21/0.8
Laboratori	Pràctica de Laboratori (Grup mitjà)	Execució de la pràctica: comprendre fenòmens, mesurar...	20	Estudiar i realitzar Examen	25		45
Activitats dirigides	Treball de l'alumne (individual o grup)	Orientar a l'alumne en el treball (en horari de tutories)	4	Realitzar un treball bibliogràfic, pràctic, etc.			4
Totals			60		86	4	150/6

Sistema d'avaluació

Tipus d'activitat	Activitat d'Avaluació		Pes qualificació
	Procediment	Número	
Lliçó magistral	Proves escrites sobre la teoria del programa de l'assignatura	2	25+25
Aprenentatge cooperatiu	Lliuraments o proves escrites sobre problemes i casos	2	10+10
Laboratori	Lliurament de memòries, proves escrites o orals	1	30
Seminari	Proves escrites o orals		
Aula informàtica	Lliurament de memòries. Proves escrites o orals.		
Pràctiques de camp	Lliurament de memòries. Proves escrites o orals		
Visites	Lliurament de memòries. Proves escrites o orals.		
Activitats dirigides	Lliurament del treball		
altres			
Total			100

Es supera l'avaluació amb nota ≥ 5 (sempre que s'hagi obtingut un 50% teoria)

Les pràctiques de laboratori son **obligatòries**. La no realització de les pràctiques implica suspendre l'assignatura. S'avaluarà l'actitud i l'aptitud en el laboratori i l'informe de pràctiques.

COPIAR ALS EXAMENS: Els estudiants dels quals hi hagi evidències que han copiat en algun examen no podran aprovar l'assignatura aquell curs acadèmic. La qualificació a l'acta serà Suspens (zero). D'aquest fet, a més, se'n poden derivar accions administratives.

Bibliografia i recursos d'informació

Bibliografia bàsica

INGRAHAM, J.L i INGRAHAM, C.A. 1999 (Volum 1) "Introducció a la Microbiologia" Ed. Reverté.

MADIGAN, M.T., MARTINGO, J.M. i altres 2015. "Brock. Biología de los Microorganismos" 14 ed. Pearson Educación, S.A.

SINGLETON, P. 2004. "Bacterias en Biología, Biotecnología y Medicina". Acribia.

WILLEY, J.M.; SHERWOOD, L.M.; WOOLVERTON, C.J.. 2009. "Microbiología" de Prescott, Harley y Klein 7 ed. McGraw-Hill.

Bibliografia complementària

ALLAERT, C. I ESCOLÀ, M. 2002. "Métodos de análisis microbiológicos de los alimentos" Diaz de Santos

BERGEY'S MANUAL OF SYSTEMATIC BACTERIOLOGY. Volumes 1, 2, 3 i 4. Garrity, G.M. Editor. Springer. Volum 1: 2001

SAMSON, R.A.; HOEKSTRA, E.S.; FRISVAD, J.C. i FILTENBORG, O. 2004. "Introduction to food- and airborne fungi" 7a ed. Centraalbureau voor Schimmelcultures.